

תמיד היה קשה לי, שלכאורה כמו שאפשר לקיים בדיעבד מצוה זכירת עמלק בקריאה של פרשת בשלח או פרשת כי תצא או אפילו קריאה של שחרית של פורים, למה שונה פרשת שקלים שיש חיוב לקרוא אותו דוקא בשבת שלפני ראש חודש אדר או בשבת ראש חודש עצמו, היות ובין כך יקראו אותו בהמשך השנה בשבתות הקרובות בהתחלת פרשת כי תשא.

מצאתי בפרי צדיק (משפטים-פרשת שקלים) שכותב במגילה (ט. תנן התם, באחד באדר משמיעין על השקלים וכו' וקרינן באחד באדר, כי היכי דליתו שקלים למקדש, משמע 'משמיעין על השקלים' על ידי קריאת הפרשה, ואף שמקדימין לשבת משפטים שלפני ראש חודש אדר, כשחל ר"ח באמצע השבוע, באחד באדר הזמן המאוחר. אבל רש"י פירש 'משמיעין' בהכרזת בית דין, וכן ברע"ב על המשנה (שקלים א, א) בית דין שולחין בכל ישראל ומכריזין, וכן ברמב"ם מבואר בהלכות שקלים (א, ט) דין דמשמיעין על השקלים, ובהלכות תפילה (י"ג א, ב) דין קריאת פרשת שקלים, שהם ב' ענינים. ואם כן צריך להבין למה קוראים פרשת שקלים בשבת. ואם רוצה לאמר שרק בזמן הזה שאין שקלים ומקדש קורין פרשת שקלים בשבת כמו שקורין פרשיות הקרבנות, על שם 'ונשלמה פרים שפתינו' בגמרא הלשון הוא 'וקרינן באחד באדר כי היכי דליתו שקלים למקדש'. זה מפורש שתקנת קריאת הפרשה היה גם בזמן הבית המקדש, ולמה קראו אז הא בין כך ישלחו שלוחים באחד באדר להכריז.

מסביר הפרי צדיק לפי התנחומא (כי תשא ג') משה למד תורה לישראל והדריכן למצות, ונתן סדרי תורה ופרשיות שקוראים בכל שבת ובכל חדש ובכל מועד ומזכירים משה בכל פרשה ופרשה. ובפרשת שקלים אמר משה לפני הקב"ה, רבש"ע משאני מת אין אני נזכר, א"ל הקב"ה חייך כשם שאתה עומד ונותן להם פרשת שקלים ואתה זוקף את ראשן, כך בכל שנה ושנה כשקוראין אותה לפני כאילו אתה עומד שם באותה שעה וזוקף את ראשן. מנין, ממה שקראו בענין 'וידבר ה' אל משה לאמר כי תשא את ראש'. 'שא את ראש' לא נאמר, אלא 'כי תשא'. וכבר הקשו למה לא שאל משה בפרשיות הקרבנות, שאינם נוהגין היום. ותירצו בספר גבול בנימין בהקדמה שאליהו מקריב קרבנות בבית המקדש בזמן הזה ויש לו שקלים מתרומת הלשכה שנגנזות לכך וכו'. לכן הקרבנות נוהגין לעולם, אבל שקלים בטלו אחר החורבן וכו'. אבל קשה שמצות שמן המשחה לא היה אלא ממה שעשה משה. ונגנז בסוף בית ראשון (הוריות יא:). ויש עוד פרשיות שנהגו רק לשעתם ולמה לא שאל עליהם. ועוד מלשון המדרש משמע שהרגיש ששקלים יבטל אחר פיטרתו 'משאני מת אין אני נזכר' ששאל על תיכף אחר פיטרתו. ובספר גבול בנימין משמע ששקלים בטלו אחרי חורבן הבית, הרבה מאות שנים אחרי פיטרה של משה רבינו.

אלא בודאי משה רבינו לא שאל על שאר ענינים שאינם נוהגת, מכיון שעל ידי הקריאה שפתותיו דובבות כענין 'ונשלמה פרים שפתינו'. אלא שאלתו על שקלים כבפסיקתא רבתי (פרשה י') כשירד משה לקראת ישראל וראו הקרני הוד וכו' היה רע על ישראל, אמרו, אנחנו בירידה וכו' כי משה היה עמנו במעמד הר סיני, וקרניו של משה זקוף, וקרננו שפלות, מיד בא משה אצל הקב"ה וכו' אמר לו הקב"ה לך רומם ראשם וכו' ואף אני אזקוף ראשם של בניי, כי תשא וגו'. כמו שמשא רבינו מחזיר בכל שבת הכתרים דמתן תורה לישראל כבספר עץ חיים, כן כששוקלין השקלים משה רבינו ע"ה מחזיר הכתרים גם בימי חול. ואז ה' יתברך זוקף את ראשם על ידי משה רבינו. ולכן שאל בשקלים, מכיון דהרמת קרן ישראל הוא על ידי השקלים על ידי משה כנ"ל, אמר, משאני מת, אף שבת המקדש קיים, ויתנו שקלים, מכל מקום אינו נזכר, ובמה תתרום קרן ישראל, שיבטל הרמת קרן דהחזרת הכתרים גם בחול. ואמר לו ה' יתברך שבקריאת פרשת שקלים בשבת שלפני ר"ח אדר יהיה לפניו כאילו משה רבינו ע"ה עומד וזוקף את ראשם.

ובשבת פרשת כי תשא שקוראין שקלים בשבתו, הוא קריאה ככל קריאת פרשיות התורה. אבל כשקוראים שקלים בשבת שלפני אדר או באחד באדר, כאילו משה רבינו זוקף את ראשם גם בחול. שהתורה נקראת תורת משה, משום שמה היה כולל כל נפשות ששים ריבוא ישראל ואותיות התורה. וכשקוראין הפרשה האותיות, שהם נפש משה רבינו ע"ה, כאילו משה עומד וזוקף ראשם ומחזיר הכתרים. רק שבכל שבת משה מחזיר הכתרים לישראל לשבת, אבל קריאת שקלים בשבת שלפני אדר או באחד באדר מועיל לישראל, שגם שכשיביאו השקלים בימי חול, גם יחזרו להם הכתרים דמתן תורה, כמו שהוחזר להם בשעת ששקלו שקליהן בחיי משה, והיה זוקף את ראשם כנ"ל.

ממשיך הפרי צדיק עדיין צריך להבין בשלמא מקריב אליהו מהכבשים שנקנו משקלים שנתנו בזמן הבית, אבל איך השקלים שנגנזו לשם כך מזמן הבית יועילו לדורינו שלא שקלו שקלים, יש לומר שבתפילת מוסף, שאומרים 'ואת מוסף יום פלוני הזה נעשה ונקריב, אף שאין מקדש ואי אפשר להקריבו, אבל כיון שיש הרצון והחשק לקיים ולהקריב הוה כמעשה, כבקיודושין (דף מ) חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה. וכשאומרים פסוקי הקרבנות עקימת פיו הוה מעשה, ומקיימים ונשלמה פרים שפתינו, והוא כאילו נעשה, וכן בקריאת פרשת שקלים, וכל אחד מישראל יש לו חשק ורצון לקיים בפועל נתינת השקלים, ומזה החשק נעשה שקלים ממש, שה' יתברך יכול לעשות מחשק ישראל לקיים מצות שקלים ממש. ובזה מובן דברי הגמרא 'קדמינן וקרינן באחד באדר כי היכי דליתו שקלים למקדש'. ומדובר אף בזמן הזה, שמועיל קריאת פרשת שקלים לפני אדר שנעשה מהחשק שקלים, ויתרום מהן אליהו, לקנות קרבנות להקריב מתרומה חדשה על ידי קריאת הפרשה. ומועיל גם שמה רבינו ע"ה עומד וזוקף את ראשם כנ"ל.

יה"ר שנזכה לתרום ולראות הקרבנות על מזבח ה' בבנין בית המקדש בב"א.